

RÄTT AGENDA I BRYSSEL

SUBSIDIARITETSRAPPORT 2017/2018

EUROPAPARLAMENTARIKER LARS ADAKTUSSON

K
D

Inledning

Mitt fjärde år som Europaparlamentariker går mot sitt slut - ett år som varit både intressant och händelserikt.

På hemmaplan har jag blivit vald till andre vice partiordförande, jag har också fått förtroendet att finnas med på ett 20-tal av Kristdemokraternas valsedlar inför höstens riksdagsval. I Europaparlamentet har tyngdpunkten legat på arbetet i utrikesutskottet och underutskott för mänskliga rättigheter. Under året har jag blivit vald till parlamentets föredragande för EU:s relationer med Israel och i arbetet mot religionsförföljelse har ett antal kontakt- och delegationsresor till Mellanöstern genomförts.

I uppdraget som parlamentariker ingår att ta ställning till ny lagstiftning och politiska förslag inom ett stort antal områden. Varje månad samlas Europaparlamentet till plenarsession i Strasbourg där betänkanden och förslag efter utskottsbehandling kommer upp till omröstning. Avgörande för hur jag lägger min röst i dessa voteringar är kristdemokraternas värderingar och den Europapolitik som partiet gick till val på 2014. En av de bärande delarna i den politiken är den så kallade subsidiaritetsprincipen, det vill säga att beslut ska fattas så nära medborgarna som möjligt.

Idag finns åtskilliga exempel på problem och utmaningar som enbart kan lösas genom mer samarbete mellan EU:s medlemsländer. Migrations- och flyktingpolitiken, gränsöverskridande brottslighet och terrorism samt klimatutmaningen är några exempel på områden där överstatligt beslutsfattande är både motiverat och relevant. Samtidigt finns det inom EU-samarbetet en betydande risk för att makt med automatik överförs till Bryssel på fler områden än nödvändigt.

I de frågor där medlemsländerna själva är bäst lämpade att bestämma ska inte EU lägga sig i beslutsfattandet. Att bevaka detta och motverka onödig överstatlighet har från början varit en ambition i mitt arbete. Därför har varje verksamhetsår avslutats med att jag sammanställt en rapport om den praktiska tillämpningen av subsidiaritetsprincipen. Det du just nu läser är inledningen till årets upplaga av denna återrapportering till väljare och sympatisörer.

På de följande sidorna finns ett urval av frågor som Europaparlamentet haft att ta ställning till och där jag efter subsidiaritetsgranskning beslutat rösta nej. Antingen därför att det rör sig om politiska områden som EU inte ska ägna sig åt, eller därför att det handlar om förslag som i förlängningen innebär att EU:s redan stinna budget blir än stinnare.

Att Kristdemokraterna lägger stor vikt vid subsidiariteten innebär inte att partiet i grunden är EU-kritiskt. Som kristdemokrater välkomnar vi samarbete och försoning mellan Europas länder och vi inser den historiska betydelse som EU haft och har när det gäller fred, säkerhet och ekonomisk utveckling.

Vår vision är ett starkt, relevant och framtidsinriktat Europasamarbete. För att nå målet krävs att EU ägnar mer tid och energi åt de stora och gränsöverskridande utmaningarna samt att medborgarna i större utsträckning känner delaktighet i beslutsfattandet.

Europaparlamentet i juli 2018

Lars Adaktusson

Bra med globalisering

Europeiska unionens globaliseringsfond betalar varje år ut medel till medlemsstaterna för att ”justera globaliseringens effekter”. I klartext handlar det om att EU erbjuder stöd åt företag och personer som betraktas som offer för en ökad global konkurrens.

Under det gångna året har jag vid en lång rad tillfällen röstat mot enskilda utbetalningar ur denna fond. Detta för att markera min och Kristdemokraternas motstånd mot fonden. Ett motstånd som är grundat i följande uppfattningar:

För det första, arbetsmarknadspolitik och ekonomiskt stöd till arbetslösa ska beslutas och finansieras av medlemsstaterna – inte på EU-nivå. Det finns ingen som helst anledning att finansiering av arbetsmarknadsåtgärder ska ta omvägen via EU. I en situation där budgetdiskussionerna i Bryssel dessutom är mer omfattande än tidigare finns det all anledning att understryka detta.

För det andra, grundidén till fonden bygger på att globalisering är någonting negativt – vilket inte stämmer. Globalisering och frihandel leder till tillväxt, välstånd och fred. Idén om att ha en överstatlig fond för att ”justera” globaliseringen är en högst problematisk symbolåtgärd.

För det tredje, Europeiska revisionsrätten har vid uppföljningar och genomgång av hur globaliseringsfonden använts dömt ut den som ineffektiv.

Vad vi har är således en miljonstinn EU-fond vars verksamhet är improduktiv och som används till det som är en nationell angelägenhet. Därför prioriterade också den tidigare alliansregeringen fondens avveckling när EU:s nuvarande långtidsbudget förhandlades fram. Jag beklagar att vi tillsammans med övriga allianspartier inte fick gehör för detta förslag, samtidigt kvarstår vårt partis uppfattning i frågan. Detta har jag visat under mina snart fyra år som Europaparlamentariker genom att i varje omröstning om utbetalningar ur fonden röstat nej.

Ineffektiv AMS-politik

I september 2017 beslutade Europaparlamentet att utvidga det europeiska sysselsättningsinitiativet för unga genom ett ekonomiskt tillskott på motsvarande 4,8 miljarder kronor. Sysselsättningsinitiativet är ett fem år gammalt projekt där riktade EU-pengar ska användas för att råda bot på ungdomsarbetslösheten.

Utöver den principiella invändningen att arbetsmarknadspolitik ska skötas på nationell nivå, kan effektiviteten av denna åtgärd starkt ifrågasättas. Förra mandatperioden var min företrädare, Alf Svensson, ende Europaparlamentariker från Sverige som röstade nej till ungdomsgarantin. Och i efterhand har många gett honom rätt.

Åtgärden bygger nämligen på den socialdemokratiska illusionen att arbete bäst skapas genom stora offentliga utgifter. Som så många gånger tidigare har dock verkligheten kommit ikapp den socialdemokratiska partigruppen, i en utvärderingsrapport från EU:s

revisorer sägs det som många under lång tid insett; att ungdomsgarantin enbart i mycket begränsad utsträckning har lett till nya arbetstillfällen.

Att trots detta satsa betydande delar av skattebetalarnas pengar på den här typen av åtgärder är milt uttryckt anmärkningsvärt, inte minst i ljuset av den debatt som just nu pågår om EU:s långtidsbudget. Vill Europas beslutsfattare behålla och utveckla legitimiteten för EU-samarbetet är det nödvändigt att gå i takt med medborgarna. Tid, energi och resurser måste användas på effektivast möjliga sätt.

Förutom voteringen i september 2017, röstade Europaparlamentet om en utvärdering av sysselsättningsdirektivet i januari 2018. Istället för att ta lärdom av revisorernas kritik mot ungdomsgarantin landade parlamentet återigen i slutsatsen att mer pengar ska satsas på europeiska AMS-åtgärder. I betänkandet från i januari föreslås en betydande höjning av det ekonomiska stödet. Jag röstade nej i båda voteringarna.

Jämställdhet genom förmynderi

I oktober 2017 röstade Europaparlamentet om ett betänkande från jämställdhetsutskottet som adresserade frågan om kvinnors egenmakt. Det rörde ett så kallat initiativbetänkande, vilket innebär att det inte handlar om lagstiftning utan om uppmaningar till medlemsstaterna och EU-kommissionen.

Föredragande för betänkandet var den svenska socialdemokraten Anna Hedh, som har en bakgrund som ordförande för föreningen "Socialdemokratiska EU-kritiker". Just detta förefaller en smula ironiskt med tanke på hur långtgående uppmaningarna i betänkandet är. Några axplock från innehållet:

- Krav på att överstatlig lagstiftning för att tvinga fram kvotering av bolagsstyrelser.
- Krav på överstatlig tvångskvotering av medlemsländernas föräldraförsäkringssystem.
- Kritik mot att den Europeiska pelaren för sociala rättigheter inte är mer "ambitiös", det vill säga inte i tillräcklig utsträckning är centraliserad till beslutsfattarna i Bryssel.

Onödig och omotiverad överstatlighet kan aldrig försvaras. Arbetet för ökad jämställdhet är viktigt i alla EU-sammanhang, men ökad centralisering av beslutsfattandet, tvångskvotering och förmynderi är inte lösningen.

Därför röstade jag nej i voteringen.

Nej till europeisk socialbidragsnorm

I kölvattnen av den process som den sociala pelaren satt igång vädrar federalistiska krafter morgonluft. De som vill se en likriktning av EU-ländernas välfärdssystem tar allt större plats i debatten med långtgående idéer och slutsatser vad gäller ny överstatlighet.

I oktober 2017 antog Europaparlamentet ett initiativbetänkande med en uppmaning till EU-kommissionen och medlemsländerna att införa en gemensam europeisk norm för socialbidrag. Det vill säga gemensamma regelverk kring vad socialbidrag eller försörjningsstöd ska täcka samt vilka personer som ska vara berättigad till stödet. I betänkandet föreslås till och med att en ny europeisk fond inrättas för att täcka medlemsstaternas utgifter för socialbidrag.

Denna typ av om otömd och ogenomtänkt överstatlighet saknar lyckligtvis stöd bland en majoritet av medlemsländerna, ändå är ett varningens finger på plats. Till EU-kommissionen, som redan idag tar sig friheten att föreslå överstatlig intervention inom välfärdspolitiken, är en gemensam socialbidragsnorm inte rätt signal att skicka.

Till skillnad från de svenska Socialdemokraterna, som uppenbarligen vill att alltmer av svensk socialpolitik ska beslutas i Bryssel, valde jag att trycka på nej-knappen.

Spara eller slösa i EU-budget

I oktober 2017 röstade vi parlamentariker om Europaparlamentets förhandlingsposition inför förhandlingarna om 2018 års EU-budget. En majoritet ville i vanlig ordning gå betydligt längre och spendera mer pengar än såväl ministerrådet som kommissionen. Till viss del beror detta på viktiga och vällovliga satsningar på exempelvis forskning, innovation och gemensam asylpolitik. Men Europaparlamentet föreslog också ökade utgifter vad gäller det redan gigantiska regional- och jordbruksstödet.

Den föreslagna positioneringen från Europaparlamentets sida saknade i grunden en vilja att prioritera och verka inom ramen för befintliga resurser. Istället är det en ”mer åt alla-hållning” som gäller. Detta förhållningssätt ligger långt från Kristdemokraternas syn på EU:s budget, en syn som sammanfattas i partiets Europapolitiska program från 2014:

”Kristdemokraterna vill slimma och omprioritera i EU:s budget bland annat genom att successivt minska subventionerna till jordbruket och samtidigt säkra konkurrensneutralitet mellan länderna. Vi vill dra ner på anslagen till regionalpolitiken i de rika medlemsstaterna och satsa mer på tillväxtfrämjande åtgärder, som forskning och innovation”.

Mot bakgrund av detta och de löften som partiet gav i valrörelsen valde jag att rösta nej till Europaparlamentets föreslagna förhandlingsposition i arbetet med 2018 års budget.

Regionalstöd löser inte demografin

I november 2018 röstade Europaparlamentet om ett betänkande från utskottet för regional utveckling med uppmaningar till EU-kommissionen och medlemsländerna vad gäller regionalpolitiken. Betänkande adresserar olika demografiska förändringar inom EU och understryker vikten av en fungerande sammanhållningspolitik för att möta problemen.

Parlamentets övergripande inställning till sammanhållningspolitiken är i detta betänkande inte i överensstämmelse med Kristdemokraternas uppfattning. Istället för den strukturförändring med tydligare fokus på de fattigaste regionerna, som vi vill se, pläderas i betänkandet för en expansiv generell ökning av regionalfonderna.

Ett sådant ställningstagande bidrar till onödig överstatlighet och löser inte Europas demografiska problem.

Jag valde därför att rösta nej.

Socialdemokratisk maktöverföring

Samma vecka som Stefan Löfven välkomnade EU-ländernas regeringschefer till "socialt toppmöte" i Göteborg, sammanträdde Europaparlamentet i Strasbourg. Bland annat voterades då om ett initiativbetänkande från sysselsättningsutskottet som tydliggör Europaparlamentets inställning till den sociala pelaren.

Detta är utan tvekan ett av de mest långgående betänkandena vad gäller krav på onödig överstatlighet som parlamentet hittills under denna mandatperiod haft att ta ställning till. Här är en del av innehållet:

- Krav på överstatlig arbetslöshetsförsäkring.
- Krav på Europeisk standardisering av minimiinkomst, det vill säga socialbidragsnorm.
- Krav på trefaldigande av budgeten för det europeiska ungdomssysselsättningsinitiativet.
- Krav på överstatlig antidiskrimineringslagstiftning.
- Allmänna krav på harmonisering av medlemsländernas skattesystem.
- Kritik mot att den sociala pelaren inte är mer långtgående.

Dagen efter voteringen i Strasbourg, där Socialdemokraterna i slutomröstningen gav sitt stöd till förslagen, inleddes toppmötet i Göteborg. En av huvudpunkterna på dagordningen var just den sociala pelaren - som i sig är en överstatlig programförklaring inom de välfärdspolitiska frågorna.

Eftersom den sociala pelaren innebär att socialpolitik och socialförsäkringssystem plötsligt hamnar på agendan i Bryssel och EU-kommissionen vill följa upp denna programförklaring med lagstiftning, är vi många som varnat för konsekvenserna. I en intervju med Sveriges Radio, i samband med toppmötet, viftade Stefan Löfven dock bort dessa farhågor med att borgerliga företrädare "inte är intresserade av social trygghet och förbättrade levnadsvillkor för människor".

Att Löfven nonchalant avvisar alla som pekar på riskerna med den sociala pelaren, samtidigt som Socialdemokraterna i Europaparlamentet är delaktiga i att driva igenom detta, är illavarslande. Inte minst mot bakgrund av att Europaparlamentets socialdemokratiska rapportör för den sociala pelaren tydligt klargjort att den sociala pelaren bara är ett första steg mot europeisk lagstiftning. Själv röstade jag därför nej till betänkandet om den sociala pelaren.

Slå vakt om mediefriheten

I april 2018 röstade Europaparlamentet om ett initiativbetänkande från Jämställdhetsutskottet om bristande jämställdhet i mediesektorn. Flera viktiga frågor adresserades, exempelvis vikten av att motverkandet sexuella trakasserier och sexualisering av kvinnor.

I en tid där mediefriheten begränsas i flera länder är det anmärkningsvärt att betänkandet även innehåller förslag om tvingande EU-lagstiftning vad gäller könskvotering. Därtill föreslås ett generellt förbud mot att medier publicerar material som uppfattas som könsstereotyp.

Att via tvingande lagstiftning styra medieföretagens arbetssätt är djupt problematiskt och strider mot mediefriheten. Till detta kommer att mediepolitiken i grunden är nationell kompetens, vilket innebär att detaljreglering genom EU-direktiv inte är möjlig.

Jag röstade därför nej.

Långtidsbudget ger huvudvärk

I maj 2018 presenterade EU-kommissionen sitt förslag till långtidsbudget, den så kallade MFF:en. I en särskild resolution gav Europaparlamentets ledamöter samtidigt uttryck för sin uppfattning om EU:s långtidsbudget. Den nuvarande löper fram till 2020 och frågan gäller alltså hur nästa fleråriga budgetram ska se ut, den som träder i kraft 2021.

MFF:en styr allt från EU:s jordbruksstöd och regionalpolitik till studentutbytesprogrammet Erasmus och unionens gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik. Den här gången skapar budgetprocessen och fördelningen av medel dock speciell huvudvärk. Dels är frågan hur det budgetunderskott ska täckas som uppstår när Storbritannien lämnar unionen, dels måste finansiering av nya åtaganden kopplade till yttre säkerhet och migration säkras.

Storbritanniens utträde beräknas skapa ett underskott på mellan 120-150 miljarder kronor årligen, samtidigt bedöms kostnaderna för nya åtaganden uppgå till motsvarande 100-120 miljarder kronor. Vi talar alltså om ett sammanlagt årligt budgetunderskott på 230-270 miljarder kronor.

EU-kommissionen föreslår att ungefär hälften ska täckas genom nedskärningar i framförallt jordbruks- och regionalstödet. Den andra halvan ska enligt kommissionen täckas av höjda medlemsavgifter och införandet av en europeisk bolagsskatt. För svenskt vidkommande skulle detta innebära en höjd årlig EU-avgift från dagens 40 miljarder kronor till 55 miljarder. En sådan ökning skulle äta upp stora delar av den svenska statsbudgetens reformutrymme för exempelvis äldreomsorg, sjukvård och polis.

Även om inriktningen i de satsningar som EU-kommissionen vill göra är relevant och riktig, är det uppenbart att vilja och förmåga att prioritera saknas. Vad som behövs är ett radikalt skifte i synen på stora utgiftsområden som regionalpolitik, jordbrukspolitik och arbetsmarknadspolitik. Att Sverige, liksom flera andra EU-länder, tydligt markerat mot EU-kommissionens förslag och det faktum att varje enskilt EU-land har veto i frågan, gör att vi med säkerhet vet att slutresultatet kommer se annorlunda ut.

Vid sin resolutionsbehandling i maj 2018 drog Europaparlamentet åt motsatt håll och kritiserade EU-kommissionen för att inte verka för större budget och ännu högre medlemsavgifter.

Jag röstade därför nej.

Nej till överstatlig kultur

I maj 2018 rösade Europaparlamentet om ett initiativbetänkande från kulturutskottet som adresserar EU:s ungdomssatsningar framöver. En stor del av betänkandet uppmärksammar Erasmus-programmet och vikten av att fortsätta stödja utbytesstudier. Detta är bra och viktigt. Dessvärre innehåller betänkandet också krav på ytterligare resurser till det kulturprogram som kallas Kreativa Europa. Kreativa Europa är EU:s program för stöd till olika former av kulturutövning, under löpande programperiod handlar det om motsvarande 15 miljarder kronor.

Att EU-kommissionen i sitt förslag till ny långtidsbudget vill höja anslaget med motsvarande fyra miljarder kronor, är enligt majoriteten i Europaparlamentet inte tillräckligt. Vid voteringen ställdes krav på högre bidrag till kulturprojektet. I relation till hela EU-budgeten kan summorna tyckas beskedliga, men innan budgeten sväller och skattebetalarna tvingas skicka ytterligare resurser till Bryssel bör denna typ av utgifter strykas.

Kulturpolitik är och ska fortsatt vara en nationell angelägenhet som beslutsfattarna i Bryssel inte ska styra över.

Betänkande landade i motsatt slutsats och jag röstade därför nej.

Städer sköter sig bättre själva

I juli 2018 röstade Europaparlamentet om ett initiativbetänkande från konstitutionsutskottet som behandlade städernas roll inom EU:s institutionella ramar. Idag ingår EU:s städer i regionkommittén och har genom den församlingen möjlighet att påverka EU:s beslutprocess. I detta sammanhang finns även möjlighet till dialog, utbyte av erfarenhet och agendasättande verksamhet.

Naturligtvis ska det urbana perspektivet lyftas fram i de olika beredningsprocesserna i EU. Det är således inte i grunden feltänkt att skapa goda förutsättningar för städernas demokratiska deltagande i EU. Betänkandet innehåller dock ett flertal förslag som jag är mycket tveksam till. Förslag som riskerar att leda till mer administration och onödig

byråkrati. Det rör sig bland annat om att ge mer pengar till städer för att hjälpa dem att söka mer EU-stöd, man vill gå över huvudet på medlemsländerna och göra det obligatoriskt att arbeta efter EU:s urbana agenda. Dessutom föreslogs att en Kommissionär skulle utses med ansvar för bland annat städer och att alla kommuner i EU ska utse kommunfullmäktigeledamöter med ansvarar för EU-frågor.

Dessa förslag skulle varken främja städerna eller EU. Jag valde därför att rösta mot betänkandet.